

STARTO

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO 1976 4,5(55,56)

● nova paĉalvoko ● fundamento por nia agado - Lapenna kaj
ĈES ● MEMOinter konscio kaj konsciigado ● mia plej kara re-
memoro ● fervojistoj ● K. Piĉ ● la kulo ● informoj ● Poděbrady

INFANOJ, PACO KAJ ARTO ☽ ДЕТИ, МИР И ИСКУССТВО

☽ CHILDREN, PEACE AND ART ☽ ДЕТИ, МИР А УМЕНИ ☽

☽ LES ENFANTS, LA PAIX ET LES ARTS ☽

KINDER, FRIEDEN UND KUNST ☽ los NIÑOS, la PAZ y el ARTE

NOVA PACALVOKO EL STOKHOLMO

La venko de la pacafero kaj la malstreĉiĝo elvokis novan internacian atmosferon, novaĵojn, novaĵojn, novan fidon kaj novan optimismon inter la nacioj. La paco estas defendebla. La mondo de paco estas konstruebla. La unueco de la pacfortoj kapablas por ĉiam venki la obstaklojn, kiuj baras la vojon al finkonstruo de la nova mondo, de la mondo sen agreso, ekspluatado, subpremo, malsato kaj mizero. La plej gravan obstaklon por la strebado de nekonvertebla malstreĉiĝo prezentas la febra armigado. La febra armigado ankoraŭ minacas al nia planedo per nuklea katastrofo. En la malstreĉiĝa procedo tiu ĉi danĝero ja cedas, sed la armiga konkurado malcertigas la malstreĉiĝon kaj rekte endanĝerigas ĝin. En multaj landoj, kie sendese plialtiĝas la vivokostoj, kreskas inflacio kaj ekonomiaj krizoj kaj la febra armigado forte ĝenas vastan homamason. Ĝi rabas rimarkindan parton de landriĉaĵoj kaj de la nacia. Enspezo la malstreĉiĝo donas novaĵojn eblecojn por la venko en la batalo por la nova internacia ekonomia sistemo, por la rajtoj de la nacioj disponi per siaj propraj naturaj riĉaĵoj. Ĝi estas armilo en la batalo por finiĝo de la rabado flanke de la monopoloj kaj multnaciaj kompanioj. La febra armigado kaj amasigo de armiloj en la manoj de imperiistoj kuraĝigas la politikon de la agreso, militismo, koloniismo kaj rasismo. La malstreĉiĝo estas la baza faktoro por plifortigo de la strebado por nacia sendependeco, justeco kaj socia progreso en ĉiuj landoj. La malstreĉiĝo kreas novaĵojn eblecojn por solvo de la plej necesaj nuntempaj internaciaj problemoj, por la forigo de streĉaj kaj konfliktaĵoj punktoj. La ĉesigo de la febra armigado ebligus la vojon al la grandaj celoj de la homaro: al la malpermeso de la nukleaj kaj amasmortigaj armiloj, al la ĝenerala senarmigo - al la mondo sen armiloj. La monda publiko havas pli grandan respondecon kaj estas pli forta ol kiam ajn pli frue. Ĝi kapablas malsukcesigi la militinstigantojn kaj la fortojn de malvarma milito, la malamikojn de la homaro.

Monda Paskonsilantaro alvokas ĉiujn registarojn, kaj parlamentojn, ĉiujn pac- kaj amasmovadojn, ĉiujn politikajn partiojn, sindikatojn, Virin- kaj junularorganizaĵojn, religiajn, sociajn kaj kulturorganizaĵojn, kiuj strebas por la homarprogreso, unuigi en la nova tutmonda ofensivo kontraŭ la armigado.

Ĉesigi la febran armigadon - por fari la malstreĉiĝon nekonvertebla! La febran armigadon - por frua efektiviĝo de la nova internacia ekonomia sistemo! Ĉesigi la febran armigadon - por defendi la pacon kaj krei la novan mondon! -Komune batalu - por la malpermeso de ĉiuj nukleaj kaj aliaj amasdetruaj armiloj! Komune batalu - por ĝenerala kaj tutmonda senarmigo! -Komune batalu por la baldaŭa kunvoko de la tutmonda konferenco por senarmigo!

FUNDAMENTO POR NIA AGADO

Kelke da rimarkigoj pri la evoluo en kaj ester ĈEA

En la pasinta jaro Ĉeĥa Esperanto - Asocio kaj ties organoj realigis principajn decidojn por la plua periodo de la asocia ekzistado. Sen troigo mi povas diri, ke ĝi estis laŭ historia vidpunkto pli signifoplena etapo por la Esperanto-movado en la ĉeĥaj landoj ol oni dum konscias.

Depost 1968-9, kiam fondiĝis nia asocia - kvankam ne kiel sekvu de la tiutempa okazado - aperis sufiĉe da mankoj kaj problemoj, kaŭze de kiuj la tutasocia kongreso estis dufoje prokrastita. La mankoj estis foje objektivaj, foje subjektivaj, kaj la forigo de ili estis ofte malfacila. La asocio devis superi malfavoran periodon en la sfero de la ekonomia sekurigo, de sia aktivado kaj rekvipo de gvidaj funkcioj. Tiurilate ne malgravan rolon ludis ankaŭ la ĉesigo de la asocia agado en la kvindekaj jaroj.

Tiu ĉi komplika procezo estis krome malhelpata per intence provokitaj krizaj momentoj, kalumnioj pri la ŝtatpotencaj organoj kun la tendenco maksimume misordigi la situacion, veki malfidon ĉe la asocia membraro kaj kompromiti la gvidajn funkculojn. Tiuj ĉi aĉas intencoj, kaj planoj estis komence eĉ sukcesaj. Sub la influo de diversaj ne tute precizaj kaj ĝustaj informoj ĉesis fidi al la nova estraro de ĈEA ne nur unopuloj, sed ankaŭ tutaj grupoj. Multaj metodoj estis absolute senkrupulaj kaj malicaj, maldignaj por esperantisto; plej aktive agis en tiu ĉi rilato per siaj artikoloj la estinta membro de la Asocio Stanislav Borovka, kiu farigis ekstrema kontraŭulo de Esperanto.

Ekde 1973, kiam mi enoficiĝis kiel sekretario de ĈEA, mia tuta strebado celas envicigon de la asocio en la kulturenan vivon de la tuta socio, gajni respekton por ĝi surbaze de la ŝtata kultura politiko kaj starigi ĝin sur la saman nivelon de estimo kaj aprezo, kiujn ĝuas la asocioj en la ceteraj socialismaj landoj.

Pri nia kunlaboro kun UEA : Ni klopodis konformiĝi al ĝia programo, utiligi niajn interesojn en la kadro de tiu ĉi internacia unuigo, batali por egalaj rajtoj de la Esperanto-asocioj en la socialismaj landoj kaj kontraŭ la diskriminacio, precipe flanke de la eksprezidanto de UEA, prof. Ivo Lapena, aŭtoro de la pamfleto "Hamburgo en retrospektivo, kiun mi havis okazon legi. Ŝarlanda Esperanto-Ligo, kiu estas protektanto de prof. Lapena, sendube ne konsciiis pri la dusenceco de la "fiera" titolo de tiu ĉi broŝuro. Pro tio mi ŝatus informi ĉiujn interesitojn, ke ĝi estis akceptita de la vasta esperantista publiko vere kiel "Dokumentoj kaj materialoj pri la kontraŭneŭtraleca politika konspiro en UEA. - De I. LAPENA."

Mia opinio pri ĝi: se iu volis rompi la neŭtralecon de UEA, aŭ konspiri kontraŭ ĝi, la kulpanto nepre ne estas la socialismaj ŝtatoj. Mi povas certigi s-ron prof. Lapena, ke liaj asertoj pri nia asocio estas absolute malpravaj. Lia rigida reago post la okazintaĵoj en Hamburgo tre klare pravas, ke tute ne temas pri neŭtraleco, sed solsole pri ofendita malsaneca glormo de la homo, kiu sentas sin mirespektata kaj - en kontraŭdiro kun sia proklamo favore al la Esperanto - movado - eĉ fondas obstine la novan kontraŭorganizaĵon, la novan universalan asocion esperantistan. Eble la glormo devoĝigis la viron, kiu malgraŭ siaj nekontestablaj sukcesoj kaj meritoj pri la movado forgesis, ke li devus servi la ideo kaj ne male.

En 1975, la jaro de la 30-a datreveno de la libera Ĉeĥoslovakio, ĈEA eniris la tre vigan periodon. Finiĝis la baza reorganizo de la asociaj organoj, plivigliĝis la aktivado ĵunulara. La laborprogramo de ĈEA akcentas pliprofundigon de la kunlaboro inter la centraj organoj de la

Asocio kaj lokaj grupoj, inter la gvidaj funkciuloj kaj la membraro. Unufoje dum la ekzisto de ĈEA oni organizas la sukcesplenan renkontiĝon de la ĉefaj kaj slovakaj esperantistoj en Vsetín, kiu rezultigis spontanegan subtenon al la pacstrebado de nia ŝtato favore al la kontraŭtoj de Helsinko. Tamen per tiu ĉi ĉefarango de la pasinta jaro la asocia agado ne elĉerpigis.

La Asocio sekvas senskue sian strategian linion kaj preparas sin por la pluaj pretendaj taskoj en la tempo, kiam nia tuta socio realigas la direktivojn de la XV-a kongreso de KEC por la 6-a kvinjarplano. La membroj de ĈEA plene konscias, ke ilia movado havas sencen nur se ĝi helpas la konstruadon de la socialisma socio kaj la pacdendencojn tutmonde. La internacia lingvo ne povas esti celo, sed rimedo, kiu akcelas efektiviĝon de la pli riĉa kaj justa vivo por ĉiuj homoj. La Asocio kontraŭbatalas ankaŭ naivajn konceptojn de iuj anoj, kiuj asertas, ke la internacia lingvo per si mem kapablas forigi konfliktojn inter la popoloj. Same ĝi eksplikas la problemon pri la neutraleco de UEA kaj akcentas, ke por nia popolo ne estas karakterize esti neutrala rilate la problemojn de paco aŭ de milito, genocido, faŝismo, malrespektado de la bazaj homaj rajtoj. Se s-ro prof. Lapenna intencas argumenti tiurilate, ni estas dankemaj por lia alta aprezado.

Komprenoble ni volas respekti kaj plu respektos la neutralecon de UEA. Estus tro naive, se ni volus - kiel la ekprezidanto de UEA kaj liaj adeptoj asertas - "uzurpi la tutmondan organizaĵon". Ĉar ne estas klare, kiel tio utilis al la Esperanto-movado. Ni volas aktive kunlabori kaj akiri la samajn eblojn, pri kiuj disponas la ceteraj asocioj en landoj nesocialismaj. Ni postulas esti konsiderataj paruloj de la decidoplena membrobazo de UEA, paruloj, kiu kapablas konsiderinde altigi la vivkapablon, influon kaj aŭtoritaton de tiu ĉi internacia organizaĵo en la tutmonda skalo. Tio ja estas komprenbla kaj tute natura. Nur la kunlaboro ke la reciproka respektado de diferencoj inter unuopaj landaj asocioj enkadre de la forta UEA povas kontribui al nia afero, al la firmigo de nia movado, kiu celas efektiviĝi la ideon de Zamenhof. Ni alvokas al kunlaboro ĉiujn esperantistojn kaj asociojn-eĉ tiujn ekster UEA. Nia asocio fiksas en sia statuto, aprobita de la 2-a kongreso de ĈEA, kunlaboron kun ĉiuj, kiuj emas subteni UEA. Jen la "politika konspiro", kiel sin esprimis prof. Lapenna en la jam menciita verko.

Oni permesu aldoni, ke ĈEA eldonas laŭ siaj ebloj ĉiujare la ĉs. ekzempleron de Paco kun aparta aldono. Dum sia ekzisto ĈEA eldonis ekzemple Libro de apokrifoj /E. Čapek/, Sileziaj kantoj /P. Bezruč/, La perdita vizaĝo /T. Nesvadba/, Kio estas MEM, Komencio kaj la Internacia Lingvo, Invito al ĈSSR. Ĝijare aperos libreto pri Ĉeĥoslovakio kaj oni preparas resumon pri la agado de MEM okaze de la 25-a datreveno de ĝia fondo. Kunlabore kun AEBSSR ni eldonis la tradukon de la Fina Akto de Helsinko en Esperanto. Jam la trian fojon ni eldonis, kunlabore kun Heroldo de Esperanto, la verkon de W. Auld: "Paŝoj al plena posedo, plus la fakan libro de ing. M. Tůma "Pri la varmo". Bedaŭrinde tiu ĉi libro ĝis nun ne trovis adekvatan komprenon de la eksterlandaj legantoj. Menciindaj estas ankaŭ kantaretoj, afiŝoj, tekstoj por korespondanca kurso ktp. Komprenoble ni atentis ankaŭ la ĉiutagajn bezonojn de niaj membroj: estis eldonitaj 20 specoj de diversaj insignoj, 250 mil glumarkoj, serio de bildkartoj, flagetoj, leterpapero, kristnaskaj bildkartoj ktp. Jen bonvena okazo por interŝanĝo ku la aliaj Esperanto-asocioj kaj unuopuloj.

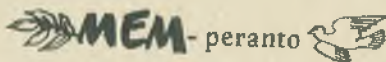
Ni bone konscias la neceson aktivi samtempe kaj paralele laŭ interkonsentitaj strategiaj celoj kaj sekve elekti ankaŭ la adekvatajn taktikojn, metodojn por realigi tiujn ĉi celojn, kiuj absolute ne estas sekretaj atingi, ke niaj aŭtoritatoj povu en la proksima tempo okupiĝi decidoplene pri la afero de la internaci-lingva problemoj kaj pri la aplikado de la internacia lingvo Esperanto.

1. En la sfero de la teoriaj esploroj sur la kampo de la interhoma lingva komunikado, kaj prilaboro de laŭprincipaj seriozaj dokumentoj konformaj al la marksisma filozofio,

2. En la sfero de praktika kunlaboro kun la Esperanto- asocioj en la socialismaj landoj, precipe kun USSR, Bulgario, Hungario, GDR, Pollando kaj ne lastvice kun Asocio de esperantistoj en Slovaka socialisma respubliko.

Kiel jam dirite, ni nepre emas kunlabori ĉiurilate kaj ĉie, kie ekzistas serioza intereso, diskuti kun malsamopiniuloj, se la dialogo okazas sen kaŝaj intencoj, sen miinterpretado de faktoj.

Z. Krámský, sekretario de ĈEA

La bulgara urbo Ruse estis antaŭnelonge kunveno de la 39a kongreso de BEA kaj samtempe de la VIIa Ĝenerala Konferenco de MEM, la 13an de julio 1976. En sia raporto la ĝisnuna ĝenerala sekretario de MEM D. Kočvara resumis la ĉefajn aktivecojn de la movado post VIA konferenco en Beogrado 1973, kaj konstatis, ke MEM aktivis en ĉiuj gravaj pactatalaj eventoj internaciaj.

La nova Internacia komitato de MEM elektis kiel prezidanton N. Aleksiev, kiel vicprezidantojn M. Isaev kaj R. Corbetti, ĝeneralan sekretario W. Gilbert, sekretariojn D. Kočvara kaj H. Kumaki, centran redaktoron V. Oljanov. Sub la prezidanteco de N. Podkaminer la konferenco akceptis Rezolucion, kiu skizas la ĉefajn taskojn de la movado por la tri venontaj jaroj.

La konferenco decidis en tiu ĉi dokumento intensigi la klopodojn de la landaj sekcioj, komitatanoj kaj perantoj de MEM partoprenigi la esperantistojn en diversformaj aktivecoj favore al paco, garanti la partoprenon de la MEM-delegitaroj en la gravaj tutmondaĵ arangoj, aktive partopreni la kampanjon por la Nova stokholma Alvoko kaj plifirmigi la kontaktojn inter la landaj MEM-organoj kaj la landa pacmovado. Sur la interna tereno necesas entrepreni sistemajn paŝojn por plibonigi la organizan nivelon de MEM, plue efektiviĝi iniciatojn konekse kun la 25-jara jubileo de MEM en 1978 kaj aktivigi la tutan komitaton por la novaj taskoj.

Al la konferencanoj oni disponis la dokumenton

FINA AKTO DE LA KONFERENCO PRI SEKURECO KAJ KUNLABORO

en Esperanto, kiun antaŭnelonge eldonis Ĉeĥoslovaka Packomitato kaj Slovaka Packonsilantaro en suma eldokvanto de 6000 ekzemplaroj.

La eldono de Fina Akto en la internacia lingvo trovis tre favoran eŝon dum la konferenco de propagandistoj de packomitatoj de la socialismaj landoj, kiu okazis komence de junio en Prago.

LA ĈEA MEM-SEKCIO sin turnis al ĉiuj lokaj grupoj de ĈEA invitante ilin partopreni aktive en la kampanjo por la Nova stokholma Alvoko. La unua publika kunveno tiurilata okazis en Poděbrady la 12an de julio dum la renkontiĝo de partoprenantoj de korespondaj kursoj de ĈEA.

NEFORGESU , KE VENOS LA FINO DE LA JARO KAJ VI SKRIBOS LA GRATULACIOJN

Mendu ilin jam nun, kiam estas tempo !! Nia asocio povas proponi al vi du specojn de la kristnaskfestajn kaj novjaraĵn grafike arte preparitajn. Kun koverto ili kostas , estas tri koloraj/ 2 kronoj. Por la abonatojn el la eksterlandoj ni povas ilin ekspedi 10 pecojn por 7,- irpk inkluzive de la postelspezoj. Por sendi registrite aŭ aviadile vi aldonu 2 irpk.

Kiel mi fariĝis laŭreatino

Kiel aŭskultantino kaj korespondantino de la Pola Radio, Esperanto - redakcio, mi regule partoprenas ĝiajn konkursojn. Ofte mi gajnis objektan premion. Antaŭ unu jaro mi gajnis la duan premion okaze de la 15a datreveno de la Esperanto-elsendoj. Nunjare mi havis bonŝancon gajni la unuan - en la sindikata konkurso, kiun proklamis Tutmonda Sindikata Federacio en Prago en la radiostacioj de Prago, Sofio kaj Varsovio.

La 31an de januaro 1976 en ĉiuj fremdlingvaj programoj de la Pola Radio estis anoncitaj la rezultoj de la Konkurso. Venis entute 6005 respondoj, inter ili 380 alsendis aŭskultantoj de la Esperanto-disgudiĝoj. La ĉefaj premioj en tiu ĉi konkurso, simile kiel en la antaŭaj, estis 10 taga rondvojaĝo tra Pollando, inkluzive de senpaga ambaŭdirekta vojaĝo per aviadilo. Tiun ĉi premion gajnis 16 geaŭskultantoj, inter ili du esperantistinoj: s-ino Anna Gaápo el Békés, Hungario kaj mi, el Ĉeĥoslovakio. La ekskurso por la ĉeflaŭreatoj okazis en periodo indikita de la Pola Radio ekde la 23.5.ĝis 3.6.1976. La ĉefaj restadejoj estis en Varsovio kaj Sopot. Komprenoble ni disponis pri interpretistoj, kiuj akompanis nin dum la tuta restado. Nin, du esperantistinojn kaj du finninojn akompanis redaktoro de la Pola Radio A.Petty. Pri la tuta programo zorgis ĉiĉerono de Orbis J.Kalota, V.Krajčev, bulgare, akompanis nin kiel reprezentanto de Tutmonda Sindikata Federacio. Ĉiuj multe meritis, ke ni alportu hejmen belajn impresojn. Pri tiuj mi rakontos al vi en la sekva numero.

Z. Matyková

LINGVO KAJ RASISMO estas la nomo de internacia seminario, kiu organizis Jugoslavia Esperanto-Ligo en Sarajevo /12.-16.8.1976/. La aŭspicianto estis la nacia komisiono de UNESCO, Laborlingvoj de la Seminario estis la serbokroata kaj Esperanto.

DISERTACIO PRI ESPERANTO. "Planlingvo kaj nacia lingvo, kontribuo por esploro de iliaj specifaj komunikadaj kapabloj, montrita per konfronta komparo de kelkaj problemoj el la vortfarado de Esperanto kaj de la germana lingvo", tio estas la titolo de doktoriga disertacio de D.Blanke, estro de la sekcio Esperanto en Kulturligo de GDR. La verko kiu apartenas al kelkaj rarraraj traktadoj tiuspecaj, vekis pozitivan eŝon en lingvistaj rondoj.

EN LA LINGVO DE AMIKBEO nomiĝas regula Esp.rubriko en la latva gazeto "Soveta junularo" redaktata de J.Gold, Riga. En sia n-ro de la 3.7.ĝi skribas i.a. pri la vizito de P.Aalto el Finnlando inter la esperantistoj de Soci kaj pri la tri esperantistaj familioj en tiu ĉi fama banloko.

EROJ PRI PANORAMO. La elsendado de Radio Zagreb informis la 23-an de aprilo pri la aŭtuma n-ro/1975/ de PANORAMO, almanako de Starto.

La recenzo de E.Lapenna detale prezentas ties enhavon kaj aprobas i.a., ke ĉiuj aperintaj tradukaĵoj estas provizitaj per mallonga prezento de la aŭtoroj. "Panoramo estas gratulinda frukto el verdabedo de ĉefaj esperantistoj", konkludas la redaktoro.

Olga Valentová-du Temple skribis el Kanado: "Panoramo al mi ege plaĉas. Mi opinis, ke kompare kun la ceteraj Esp.revuoj ĝi havas unikan nivelon. Lau la nomoj de tiuj, kiuj partoprenas en ĝia kreado oni povas juĝi, ke Panoramo daŭre tenos tiun ĉi pozicion".

NEFORGESEBLA EPOSO EN LANĈOV.

Ne nur agrabla feriado nin altiris ĉijare al SEF Lančov, sed precipe la vere internacia atmosfero. Ni konatigis tie kun ĉeĥoj, poloj, slovakoj, hungaroj, bulgaroj, rumanoj, eĉ kun nederlandano kaj kanadano, sed niam aŭdis ian malbonan vorton deŭrige sur 16 pa

Inter konscio kaj konsciigado

Ĉiam pli evidentaj fariĝas la ebleco kaj la bezono starigi la vivantan planlingvon en la praktikon de la internacia vivo. Tion argumentis ankaŭ lastatempe pluraj interlingvistoj, inter ili la sovetaĵoj, en sia kolektiva verko Problemoj de interlingvistiko eldonita de Soveta Akademio de Sciencoj en Moskvo.

Enkadre de UEA vastiĝas iniciatoj por penetrigi la IL sur la parlamenta, partia, sindikata kaj sporta terenoj. Ilia komuna celo estas diskonigi la ideon de interlingvo kaj kompetente prezenti ĝin kiel instrumenton taŭgan por la tutsociaj bezonoj.

Ekzistas tamen misproporcio inter la objektivaj postuloj de nia epoko kaj la subjektivaj disponoj de la interlingva movado, kiu postrestis la dinamikon de socia evoluo kaj ĝis nun ne ĉiam adekvate funkciigis sian instrumenton en la hasto de internaciaj eventoj. La jam tradicia rolo de iu riproĉanto pri "malracia kaj indiferenta" sinteno de la mondo devos cedi al tiu de la aktiva subjekto. La mondo, pri kiu oni tiel ofte plendas, ege ŝanĝiĝis, ĉu la movado, kiu celas solvi la tut-homaran problemon de interkompreniĝo, kvazaŭ rezervis al si nur la prilingvan kompetenton. Tiu ĉi lingva kriterio adaptiĝas ankaŭ en aprecio de diversaj aplikoj de E-o kiel literaturo, lasante la liberan vojon al subjektiveco.

Venki la "indiferentecon" de la mondo oni ne povas per nura, eĉ se amasa kaj formika laboro aŭ per aŭdacaj intervenoj, se al ambaŭ mankas firma teorio surbaze de la lastaj atingoj de la homara progreso. Malracia kaj blinda estas la espero pri la fina venko de Esperanto, se aliflanke mankas amasa konscio pri la ĉiutagaj kaj perspektivaj taskoj de la movado. Kompreneble, la movada konscio, kiu hodiaŭ, en la tempo de spaceturoj, fidas je la Fundamento, nepre konflikte kun la realo.

Ĉe diversaj okazoj oni povas konstati, ke la edukiteco pri la ĝenerale interlingva problemato estas preskaŭ nula. Preventan paŝon oni devus fari jam en la bazaj edukaj kaj klerigaj programoj; lingvo-kursoj, lernejoj, seminarioj. Anakronisme estas, ke la instruiteco pri Esperanto sur tiu ĉi nivelo sin limigas - krom elementaj gramatikaj konoj - je kelkaj prihistoriaj kaj priliteraturaj konstatoj, ĉu la kerno de la problemato, nome apliko de Esperanto en la multlingva mondo, estas preskaŭ neglektata. Kulpas pri tio ankaŭ la gazetaro en la interpacia lingvo, kiu grandparte malobeas sian edukan mision, kaj anstataŭ komenti eventojn, ofte ŝparas lokon por ekskluzive gramatikaj analizoj kaj disputoj. En la eldona aktiveco, sur la libromarkato, ankaŭ ne ekzistas pruveblaj faktoj, kiuj kontestus tiun nedezirindan disipon pri la modestaj rimedoj de la movado. Kompare kun la grandioza tasko de la scienco planita lingvo mirigas grandanima "kontraŭplana" aktivado.

Aliflanke ankaŭ la informado, kiu celas la publikan opinion, devus esti largekale ligita al ĉiuj sociaj sferoj, kie la internacia lingvo povas kaj devas funkcii kaj tio postulas denove esploron pri la konkernaj funkcioj kaj sisteman konsiligon pri ili. Sed nur per kompetenta informado, provizita per fakaj konoj oni rajtas esperi plenumon de tiu ĉi tasko kaj interesigi tiamaniere la politikajn, sciencajn kaj aliajn rondojn. Tiun ĉi komision la esperantistoj ne povas eviti.

O. Knichal

DISKRIMINACIO EN EUROPA PARLAMENTO * Laŭ anglalingva raporto en la bulleto "Europa Parlamenta Raporto" n-ro 22, s-ro T. Normarton, brita parlamentano, komencis agadon por Esperanto en Strasburgo. Post la demando pri tre alta kosto de interpretado /12 milionoj da britaj pundoj jare/ li sugestis, ke oni uzu Esperanton. Komisionano Borschette diris, ke la afero estas delikata kaj Eŭropo vere valoras nur se ĉiu esprimas sin en la propra lingvo.

HEA kaj BEA kongresis

Oni ĉiam ĝojas pro la atingoj de siaj amikoj. Tiun ĉi konstaton oni devas rekonfirmi post la partopreno en la du naciaj kongresoj - en Hungario /fine de junio en Komló / kaj en Bulgario /meze de julio en Ruse/.

La hungara movado neniam estis tiel forta kiel nun, diris en sia kongresa raporto la ĉefsekretario de HEA I. Kutas. La asocio havas pli ol 5000 membrojn, Esperanton lernis lastatempe 3000 personoj. Prestiĝan kaj unikajn lokojn okupas la movado en la publika opinio kaj en la parlamentaj medioj. Pri tiu ĉi pozicio atestis ankaŭ la ĉeesto de pluraj politikaj reprezentantoj en la kongresejo.

Altiĝan publikan reputacion ĝuas ankaŭ la bulgara movado, kies 39an kongreson alvarolis reprezentantoj de diversaj sociaj organizaĵoj. Pli ol mil partoprenintoj kaj kelkdek-oj da eksterlandaj gastoj aŭdis la raporton de N. Aleksiev, la ĝisnuna prezidento de BEA kaj prezidento de HEA. Afrika estis publika kunveno, kiu salutis la tri esp. delegitoj. Pri la VII-a Ĝenerala Konferenco de HEA, okazinta post la kongreso, ni raportas aliloke.

La hungaran kongreson partoprenis mult delegitoj de ĈEA N. Turková kaj O. Fňichal, tiun de BEA M. Josková, V. Kvasničková, D. Kočvara, O. Kučhal.

RONDETA VIVO

O S T R A V A - "Per Esperanto por la interkompreniĝo" estas la titolo de ekspozicio reinstalota jam la trian fojon en la Societa Domo, komence de septembro. Samtempe okazos en VŽKG la internacia filatela ekspozicio kun Esperanta temaro.

P Ě Ī B O R - La 20an de junio oni partoprenis renkontiĝon sur kantonio kaj kunvenis kun siaj polaj gekorespondantoj. Samtempe finita kurso por komencantoj - Bolena kunveno okazis de la 725 jara datreveno de la urbo preparata.

Z N O J M O - Okazis la 10an de junio amuzvespero kun kantoj, deklamado, ludoj kaj konkursoj. Inter la 22 partoprenintoj estis ankaŭ la novaj adeptoj de E-o.

P R A H A - La ĉefurba Pedagogia Instituto eldonis antaŭnelonge metodikan manlibron "Aby byli lidmi socialistického zítřka" /Por ke ili estu homoj de la socialisma morgaŭo/ de Eli Urbanová, en aparta ĉapitro sur la paĝoj 81-83 skribas la aŭtorino pri E-o.

KRONIKO

Okdekkvinjariĝis la honora membro de ĈEA František Pytlouk en Poděbrady. Dum la junia renkontiĝo de partoprenantoj de korespondantaj kursoj oni transdonis al la jubileanto salutleteron de ĈEA.

Okdekjariĝis 27.7. L. D a n i e l en Prago, esperantisto ekde 1912 o Al esperantista geedza paro Cech en Česká Třebová naskiĝis la tria knabo Radovan. Bondeziron al la gepatroj Míla kaj Sváta o Al la geedzoj Kočvara en Opava naskiĝis la filo Marek. Nian gratulon!

F I N A A K T O de la Konferenco pri sekureco kaj kunlaboro en Europo senpage havebla en la sekretario de ĈEA, Jiřská 10, 110 00 Praha 1. La dokumenton eldonis en Esperanto Ĉeĥoslovaka Pakomitato kaj Slovaka Pakkonsilantaro. Mandante la eldonaĵon aldonu dukronan poŝtmarkon au 1 irpk.

ESPERANTSKÝ VIKEND U SYCHERÁKU

uspořádalí členové místní skupiny v Boru, okr. Tachov ve dnech 26-27. června. Zúčastnili se jej také "přespolní" z Plzně a Karlových Varů. Po dva dny se návštěvníci oddávali koupání, slunění a večer zpěvu u kytary-společně s táborovými hosty z vedlejších stanů. Všichni se shodli na tom, že jedno setkání letos nestačí a že podobné táboření je tou nejpřírozenější formou propagace esperanta.

Borští esperantisté propagují mezinárodní jazyk rovněž velkými a působivými poutači ve výkladní skříni nového Domu služeb a k letní rekreaci nabízejí služby svého "esperantského domečku". Z městečka je výborné spojení na Chodsko, Mariánské Lázně aj. Počasí je příznivé i v pozdním létě a po celý rok. Pozvánka tedy zní: Přijďte do Boru u Tachova!

Mia plej kara rememoro

En 1977-ano, informilo pri Gomera Esperanto-Tendaro en Lančov/1976 / rememoras pri sia 40 jara esperantisteco profesoro T. Filian, interparolante kun P. Sittauer, tendara mastro. El bunta mozaiko de la rakontoj ni prezentas kelkaj erojn al niaj gelegantoj.

En la jaro 1923, kiam la radio ankoraŭ estis en infanaĝo, Prago jam elsendis sian unuan paroladon en Esperanto. Kvin jaroj pli poste Brno elsendis la unuan kurson de Esperanto. En la jaro 1932, auskultante esperantan paroladon el Brno, mi vizitis la stacion kaj proponis al la ĉefo de la literatura sekcio Dalibor Chalupa esperantan paroladon. Li ĝoje akceptis mian proponon kaj ni tuj difinis la temon: Belaĵoj de ĈSR. En mia unua esperanta parolado mi priskribis la fabelan subteran mondon de la Moravia Karsto kun diverskoloraj grupoj de stalagmitoj kaj stalaktitoj, kiuj prezenti al la rigardanto kiel fantaziaj bestoj, personoj kaj objektoj kaj je la fino de la parolado en la radio mi aldonis jenan alvokon:

Keraj gesamideanoj, se vi deziras, ke la radio-stacio en Brno fariĝu via stacio, mia "Verda Stacio", skribu tuj, ankoraŭ nun vespere, kiel vi min audis kaj kion vi dezirus scii pri mia respubliko. Ĉiu skribinto rekompence ricevos la ilustritan broŝuron

M o r a v i a K a r s t o .

La promeso efikis. Alvenis ondo da poŝtkartoj kaj leteroj. Preskaŭ ducent. Inter ili de la plej kara kompetenta pioniro de Esperanto, de s-ano Theodor Ĉejka.

Venis leteroj kaj poŝtkartoj el preskaŭ ĉiuj landoj de Eŭropo, venis du-tri el norda Afriko kaj eĉ unu el Aŝĝabado en Turkmena SSR. Ĉiuj skribantoj akcentis bonan aŭdeblon kaj klaran prononcadon, kaj ĉiuj petis daŭrigon de esperantaj elsendaĵoj. Unu skribinto adresis sian poŝtkarton koncize

V e r d a S t a c i o , B r n o , Ĉ S R

kaj ĝi tamen trovis sian adresaton. Respondante al ĉiuj skribintoj mi, kaj poste ankaŭ la auskultantoj, ekuzis tiun ĉi kurtan praktikan adreson: tiel naskiĝis la en Esperantujo populara "Verda Stacio, Brno." Ĉiu skribinto, kompreneble, ricevis de mi la promesitan broŝuron, kiuj kostis multe pli ol faris mia honorario por la parolado.

Favora prijuĝo de mia voĉo kaj la poŝtkarto de s-ano Th. Ĉejka kaŭzis, ke oni komisiis al mi krom paroladoj ankaŭ la gvidadon de esperantaj kursoj. Brno elsendis tiam ciklon da tre interesaj paroladoj sub la titolo

"Per kio kontribuis la ĉeĥoslovaka scienco kaj arto al la monkulturo."

La paroladojn, kies aŭtoroj estis universitataj profesoroj, mi tradukis esperanton, sed antaŭ ilia elsendado mi informis la aŭtoron, ke mi havos la honoron antaŭlegi lian paroladon en la radio en la internacia lingvo Esperanto. Samtempe mi dediĉe al ĉiu mian esperantan lernolibron.

Tuj en unuaj tagoj de la okupacio far la nazia krimarmeo vizitis min tri gestapanoj el Brno. Mi estis tiam prezidanto de la tiea esperantista Klubo kaj ili postulis, ke mi transdonu al ili la kluban korespondadon. Mia respondo, ke la korespondadon havas ne mi, sed la sekretario de la klubo, ilin mirigis. Post pli ol tuthora esplorado kaj kelkaj danĝeraj momentoj ili forveturis. En tiu terura tempo ne eblis labori por Esperanto, mi do tralegis ĉiujn ankoraŭ nelegitajn esperantajn librojn de mia biblioteko. Kiam la nazioj forigis el ĉiuj radioaparatoj la kurtajn ondojn, mi aniĝis al okcident-moravia partizana grupo Re-Vi /Republika Vítězi/, kaj kamarado Straka, ano de la grupo, muntis en mian aparaton anstataŭaĵon, "ĉerĉileton", kiu ebligis auskulti kurtajn ondojn. Mia devo estis auskulti la radiostaciojn Moskvo, Londono,

Parizo kaj Bernmünster en Svisio. Pri gravaj novaĵoj mi devis informi la grupon kaj disvastigi ilin en fifindaj amikaj randoj. Ĉiutage mi auskultis ĝis la noktomezo spite la averton sur la aparato: "Atentu, atentu! La auskultado de fremdaj stacioj estas punata per malliberejo aŭ morto!" Ofte okazis, ke konato konfidence rakontis al mi la "plej freŝan" novaĵon, kiun mi antaŭ du horoj rakontis al alia konato. Ankaŭ konfidence! Amikoĝoj ofte min avertis, ke mi elektu miajn konatojn pli sigrande. Dank'al dio ne trovigis inter ili perfidulo. Post la milito mi estis honorita de la Asocio de Kontraŭfaŝistaj Batalantoj per la medalo "Pro Fideleco".

Kiel ĉiu novbakita esperantisto mi korespondis kun granda nombro da gesamideanoj kaj la rikolto estas la rakontaro IMR- La Mondo Rakontas. Sed mi povas fieri ankaŭ pri tre famaj korespondantoj. Inter ili estas mia estimata amiko Ŝtjepan Pavloviĉ Titov. En iu gazeto mi legis, ke la patro de la kosmonaŭto G.S. Titov estas esperantisto kaj ke li, la patro kaj la filo, naskiĝis en Siberio en la Altaĵa regiono. Tio mirigis min. Kie li povis en siberia vilaĝo lerni Esperanton? Mi longe cerbumis, konjektis, rezonis: 450 km sude de Tomsk estas la urbo Barnaul, kaj tie vivis la instruisto kaj verkisto A.M.Toporov, kiu estis esperantisto. Se la naskoloko de s-ano S.P.Titov estas proksime de Barnaul, tiam lia esperantistigo estas klara. Mi do skribis al kolego S.P. Titov, li estas faka instruisto, gratulis al li pro la grandioza sukceso de lia filo kaj sciigis al li mian supozon pri lia esperantistigo. Mi apudmetis mian foton kun mia edzino kaj ĝentila dediĉo. Je mia granda ĝojo mi baldaŭ ricevis de li respondon. Rekompence li apudmetis foton kun sia edzino kaj jena dediĉo: "Al sia ĉefa amiko kaj lia estimata edzino la patro de kosmonaŭto -2 S.P.Titov". La fotokopioj de la letero kaj la foto kun la dediĉo aperis siatempe en Heroldo de Esperanto kaj en la bulteno de UEA Esperanto. Sian amikecon s-ano S.P.Titov esprimis al mi eĉ sur radio-ondoj. Veturante hejmen de Univerŝala Kongreso li amike kaj kore salutis min per la varsovia radio. Paulo, ĉu vi memoras, lian arĉebian saluton mi kune auskultis ĉe via radio-aparato. Supozeble mi estas la sola ĉeĥo, kiu povas fieri pri amikeco al s-ano S.P.Titov. Pli poste mi sendis al s-anoj S.P.Titov kaj A.M.Toporov mian grandan lernolibron, la lecionaj tekstoj kaj la legolibro tre plaĉis al ili. Rekompence ili donacis al mi siajn verkojn kun amika dediĉo.

Lingva artefariteco-kulturmanĉo?

MALE!

Okazas de tempo al tempo, ke lingvistoj akcentas kiel negativan tiun ĉi flankon de artefarita lingvo: ĉar ĝi ne eliras el la naska tero, ĝi ne povas esti fonto de kulturaj valoroj.

Sed, se tia lingvo servu plie kiel ilo de interkompreno ol por la celoj de kultura imperiismo, temas ĉi tie ne pri manĉo, sed ĝuste pri malo. La historio pravas, ke la kulturo disvolvigadis ĉirkaŭ lingvoj, kiuj origine estis iloj de pure materiala interkomprenigado. Se, simile ĉirkaŭ internacia lingvo kreiĝas internacia kulturo, ĝi estas nur ĝojiga. Esperanto estas per siaj multnombraj originalaj verkoj, prozaĵ kaj versaĵ, pruvo, ke la artefarita lingvo, se ĝi estas uzata, tute plene povas kreadi proprajn kultu-

raj valorojn.

Fine: la ĉefa afero estas, ke la dirita konvinko ne estas fabrikita de mi, malnova esperantisto, sed ke la aŭtoro de tiu pozitiva konstato estas unu el la plej altaj lingvaj aŭtoritatoj, la fama usona/anglalingva/lingvoscienco Mario PEL. (Vidu la ĉeĥan gazeton "ZZ 100-1", n-ro 1/1964, p.36-37, kiu ĝin reprezentis el la pariza "Le Courrier".

J. Mařík

PRI LA LINGVO DE ESTONTO nomigas ampleksa artikolo de O.Kniĉal publikigita en la sabata aldonado de Rudé pravo la 31an de julio 1976. La temo de la unua tiaspeca artikolo en la ĉeĥlingva gazetaro estas multlingveco kaj ties solvo, kiun prezentas planlingvo.

FERVOJISTA SEKCIO

La sekcio sincere invitas al partopreno en la V-a Konferenco, kiu okazos inter la 4a kaj 5a de septembro 1976 en Přerov.

Provizora programo :

- 3.9. Alveno de la partoprenantoj
- 4.9. 9a h. Traktadoj
  - 13a h. Komuna tagmanĝo
  - 14a h. Vizito al la urbo, projekciado de filmoj /diapozitivoj/
  - 20a h. Interkona vespero
- 5.9. 8a h. Ekskurso al la antikva urbo Kroměříž
  - 13a h. Fermo de la konferenco.

Precizaj informoj kaj aliĝiloj ĉe F.Markl, sekcia sekr., ul.S.K. Neumann, ĉp.ĉp. 359, 560 02 Česká Třebová.

IG "Amikeco" en Česká Třebová organizis antaŭnelonge marŝon "20 verdaj kilometroj" tra ĉarma ĉirkaŭaĵo de tiu ĉi urbo. Venotjare oni intencas ripeti ĝin por krei la tradicion de la nova aranĝo.

LA VERKO DE EIFEL EN MORAVIO

Vojaĝante per trajno el Brno al Znojmo, antaŭ la stacio Moravské Bránice oni traveturas la valon de la rivero Jihlava. El la fenestro de la trajno oni povas ĝui sole la 40 metran profundon de tiu ĉi valo. Sed la impona konstruaĵo de la ŝtala viadukto estas videbla nur de malsupre, al la valo mem. Malmultaj scias, ke sur ĝi troviĝas la nomoj de la francaj inĝenieroj gvidataj de A.G.Eifel, la projektisto de la fama turo en Parizo. Eblas eĉ diri, ke la ponto apud Moravské Bránice, konstruita en 1886-1870, estis unu el la ŝtupoj, per kiuj Eifel perfektigis sian arton por starigi la simbolon de Parizo. La origina ponto, longa 373,5 m, ĝis hodiaŭ funkcias, kvankam ĝi ne plu kapablas plene servi al la nuntempa trafiko. Tial tuj apude kreskas nun - 37 m super la akvonivelo - ĝia moderna similulo, ankaŭ ŝtala, 382,2 m longa kaj pezanta 2557 tunojn. Oni finos ĝian muntadon la 31.8.1976 la 31.8.1976.

/ Laŭ "Mladý svět" /

Ĉu varbi nur „seriozulojn“?

Jes, certe, sed kiom da rigore ekzamenitaj instruistoj instruas en lokaj grupoj? Tute certe estas multaj grupoj, kiuj dependas nur de tiuj instruistoj, kies entuziasmo ofte superas ilian lingvoscion, ĝuste pro la manko de spertuloj.

Ĉu por ĝuste kaj bone paroli la lingvon sufiĉas la ĝisnunaj lernolibroj? Mi estas certa, ke ne. Oni bezonas bonan gramatikon de Esperanto kaj ĝi tute ne estas havebla. Tamen la gramatika sufiĉas nur por paroli ĝuste, sed ne bone. Ankaŭ la vortaroj lastatempe eldonitaj ne sufiĉas. Nek la skribaj kursoj nek tiuj en Lančov k. a. estas sufiĉaj pro sia mallonga daŭro. Krome ne ĉiu homo kapablas lerni kion ajn ĝis la plej alta grado. Ĉu ni diru, ke tiujn homojn ni ne toleros inter ni?

El la letero de inĝ. E. Jindřich

"Perdita vizaĝo" i "Apokryfy" jsou výborné čtení, záživné, přitažlivé. Postrádám však něco dalšího z české literatury, něco podobného jako je "Nuda inter lupoj" z NDR nebo "Sklavoj de dio" z maďarské historie... Aspon že toto vakuum se snaží vyplnit PANORAMO. To poslední mne tak zaujalo, že i tři básně jsem se naučil nazpaměť. A překlad Saturnína, to je počitek čist i pro mne "poloesperantistu". Z článku p. Zmeškala mám dojem, že bych snad ani Esperanto neměl používat, dokud je neovládnu perfektně.

Karolo Piĉ

Superstiĉo de internacieco ✱

Internacieco estas nur perilo. Ĝi devas subteni la sistemon, neniel renversadi ĝin. Tial internacieco tute ne estas la unua principo de la lingvo, sed principo nur helpa, duaranga, akcesora. Pro tio ekzemple la artefarita serio korelativa ne nur povis pruviĝi kiel plene vivanta, sed eĉ kapablis elmontri tendencojn plivastiĝi /alio, aliam, aliel ktp./, kaj alia elpenaĵo, la nedefinita prepozicio je estis tiom alloga, ke ĝi sukcesis transiri eĉ en Okcidentalon. Tial tro akcentadi la internaciecon fakte signifas levadi la aspektan trajton de la lingvo super ĝian trajton funkciajn. Sed lingvo ne estas virino. Pro tio ĉe lingvo ne gravas la vizaĝo, sed la interna mekanismo ene.

Lingvo internacia estas afero altgrade teknika. Sekve la tiel nomata lingva naturalismo estas nenio alia ol la plej ridinda lingva mistikismo, idealismo en la filozofia senco de la vorto, plie en la plej malbona senco de tiu vorto. Tial ideoj de lingva naturalismo ne estas progresemoj, sed ordinaraĵaj reakciuloj /ĉi tiun etiketon tamen komprenu sen la aĵa kromsenso politika: ĝi esprimas simple nur kontraston: antaŭen - retren, pluso - minuso, ago - reago/. Naturalismo tiel estas obstaklo sur la vojo, ŝtonego, kiu baras liberan komunikadon.

Por Esperanto nur unu sola ismo estas akceptebla: lingva teknikismo. Kutime ni ne konscias tion, sed Esperanto estas la plej bela teknika invento kaj entute unu el la plej grandaj teknikaj inventoj de la 19-a jarcento. Kaj se Esperanto venkis, ĝi venkis pro tio, ke interne ĝi iel respondas ĝuste al la teknikaj pensmaniero kaj spirito de la 20-a jarcento.

Sed lingva naturalismo havas ankoraŭ unu flankon: ĝi estas ĉu intenco, ĉu neintenco esprimo de kaŝita imperiismo de iuj okcidentaj lingvoj, kiuj estas nek la plej grandaj nek la plej perfektaj inter la lingvoj de la mondo, kaj kiuj tial tute ne povas arogi al si la rajton dikti al Esperanto, kio estas natura kaj kio ne! Krome la latinidgermana parto de la homaro estas pli ol favorata jam per la ekzistanta latinidgermana protoradikaro esperanta. Pliaj latinigado kaj germanigado de Esperanto tial estus nepravigeblaj. Ĉar aliel Esperanto baldaŭ estus pli okcidenteŭropa ol Occidental. Kio tamen tute ne estas invito al respektiva slavigado de la lingvo de Zamenhof. La protoradikaro de Esperanto restu tia, kia ĝi estas: pli malpli latinida. Ses oni ĝkondukadu nur protoradikojn kaj ne tutajn grupojn da samdevenaj pseudoradikoj, kiel la jam konataj inkludi, ekskludi, konkludi, inkluzive, ekskluzive /5 novismoj sume!/, kiuj fakte estas nenio alia ol simplaj derivaĵoj de unu sola kludi: en-kludi, el-kludi, kun-kludi, en-klude, el-klude, pre-kludi, re-kludi, ktp.

Lingva naturalismo en interlingvistiko estas esence kontraŭa al la celoj de interlingvistiko entute, kaj al la ideo de planlingvo precipe, ĉar en planecon, kiu devus esti la ĉefa kvalito de interlingvo, ĝi enportas senplanecon kaj hazardecon de la lingvoj naciaj, respektive planelementojn aliajn, ol estas tiuj, kiuj rezultas el la logiko de la koncerna planlingvo. Alivorte: En Esperanto estas natura nur tio, kio respondas al la esperanta sistemo!

Cetera naturalismo estas nelogikaĵo eĉ en si mem. La plej perfekta naturalisma interlingvo de latinida tipo ne estas Interlingua, sed la klasika, mezepoka kaj postmezepoka lingvo latina. La plej perfekta naturalisma interlingvo de romangermana tipo ne estas Occidental, sed la angla de Shakespeare kaj G.K. Chesterton. Tamen - ĉu la naturalistaj "inter" lingvistoj, ĉu entute ĉiuj naturalistaj klopodoj en Esperanto ne celas ĝuste ĉi tion: fine anstataŭigi Esperanton per la latina aŭ angla?

Internacieco fariĝis moda idolo same kiel hipioj, ĵongaj haroj, mak-siĵupoj kaj popmuziko. Sed simile kiel tiuj ĉi, ankau ĝi ne havas longan vivon. Ĉar naturalistoj estas kiel homoj, kiuj, por starti en aŭtomobila konkurso, venus kun kaleŝo kaj du ĉevaloj. Nu, tie oni sendus ilin ien, eĉ kun iliaj aristokrataj bestoj kaj kaleŝoj. Mi estas ĝentila. Mi ne sendos ilin ien. Mi nur konstatos, ke ekzistas homoj, kiuj preferas kaleŝojn kaj ĉevalojn. Kiom min koncernas, mi preferas fordon kun du mil ĉevaloj sub la kapoto !

La naturalismaj projektoj staras sub unu sola influo. Ili estas viktimo de unu sama superĝitico. Esence ili ĉiuj estas profunde okcidentalistaj, kaj malgraŭ laŭtaj internaciecaj fanfaroj fakte ĝisoste anti-integnacismaj: ili estas interlingvoj nur de unu tre limigita parto de Eŭropo, Nenia kamufla povas nei tion. Forigite "Occidental" faveble al "Interlingue" oni ankoraŭ ne forigis la okcidentalismon mem. Sanginte la nomon, oni ne ŝangis la realon: panokcidenteŭropecon. Tial naturalismaj lingvoj reprezentas lingvan parofismon en interlingvistiko. Kio tute ne mirigu nin, ĉar ĉiu naturalismo estas tradicia, malvesta, antimoderna kaj antitekника.

En interlingvistiko ekzistas nur unu sola aliro: la funkcia. Voli "naturan" interlingvon estas same kiel voli "bluan" lingvon au "rozkoloran" lingvon. Zamenhof ne kreadis "verdajn" lingvon, sed antaŭ ĉio lgike funkciantan lingvon. La naturalistoj volas, ke iliaj lingvoj laŭeble plej strikte simulu au al la franca, au al la angla au latina. Sed tio estas same absurda kiel se la modernaj raketkonstruistoj volus, ke iliaj paketoj kiom eble plej multe simulu al agloj au cikonoj! Kio nur rekonfirmas la jenan: Kutime oni povas diri, kio estas logika. Kutime oni ne povas diri, kio estas natura. Ĉar "natura" estas kategorio mistika. Tial decidadi pri natureco au nenatureco signifas decidadi, kiom da anĝeloj povas stari sur unu pinglopineto, au, se vi volas, prijuĝadi, kiu natureco estas la pli natura: ĉu la franca, angla, hispana au latina, au respektive diskutadi, kiu plena ujo estas la pli plena, ĉu la duonlitrujo, dulitrujo au kvinlitrujo ?!

Ne ĉio, kion oni deklaras internacia, vere estas internacia. Kaj tamen ni vidas, ke anstataŭ riĉigadi la komunan lingvaĵon, oni ĉiam pli kaj pli ŝangas Esperanton en ian ridindan slangon de la plej malalta "sciencosa" tipo.

La neĝermanaj kaj nelatinidaj parolantoj de Esperanto rigardas ĉi tiujn tendencojn tre skeptike kaj kun pliiĝantaj zorgoj. Iliaj propraj naciaj lingvoj ne malofte posedas eĉ centojn da afiksoj, kiuj al ĉi tiuj lingvoj pruntas neimageblajn flekseblon kaj esprimovon. Kaj ĉar ĉiuj ĉi afiksoj, ĝenerale, estas parto de la komuna, ĉiutaga vortrezoro, ili kaŭzas, ke ekzemple iuj slavaj lingvoj kelkilate estas multe pli riĉaj kaj nuancohavaj ol la franca. Kompreneble pri tia riĉeco tute ne povas revii Interlingva pro tio, ke en lingvo de naturalisma tipo tia abundo estas simple nepensebla.

Kaj tamen pseŭdoesperantistoj en niaj vicoj plu defendas lingvan naturalismon, argumentante interalie eĉ per la tiel nomataj " fremdaj vortoj ". Estas vero, ke preskau ĉiu lingvo posedas fremdajn vortojn. Sed kompare kun la indiĝena esprimaro la fremdaj vortoj kutime reprezentas maksimume 2 - 3 / de la koncerna vortostoko. En Esperanto, kontraŭe, la situacio estas tia, ke la lingvo de Zamenhof baldaŭ konsistos nur el fremdaj vortoj ! Jen galimatio kaj miŝmaso, kiu povas ekzisti nur tial, ĉar oni ne scias /au ne volas scii/, ke la nombro da fremdaj vortoj en iu lingvo samtempe estas eĉ kvantometro kaj tensiometro de ĝiaj internaj kvalitoj kaj neerariva atestilo pri ĝia ena valoro. Slango, konsistanta el nuraj fremdaj vortoj ja ne estas lingvo, sed sole mizera vortokolekto, same kiel nuraj ŝtonoj, eĉ marmoraj ŝtonoj, ankoraŭ ne estas katedralo pro tio, ke lingvon ne elkreas vortoj, sed stilo, kaj ne faras ĝin paroleroj, sed severa arkitektura ordo! Mi komprenas, ke ignorantoj ĉi tion ne komprenas. Mi esperas, ke artistoj scios, pri kio estas la babilo!

La vorta internacieco estas nur supraĵo : ĝi ne estas internacieco,

ĝi estas ŝajno de internacieco. Ĉar la vorttrezoroj de la angla, ĉeĥa kaj ĉina havas nur tion komunan, ke ili havas nenion komunan, kaj ili similas sole en tio, ke ili malsimilas en ĉio. Kompreneble super tia internacieco oni devus malesperi. Feliĉe krom la iluzia, fiktiva internacieco ekzistas ankoraŭ ia pli profunda kaj pli vasta internacieco de rezonado, de interaj rilatoj, de la plej malgranda peno kaj plej granda efiko, la internacieco de psiko kaj psikologio: struktura internacieco. Ĝi igas unu francon Edmond Privat skribi sur-signo l/ anstataŭe de la dusenca insigno, alian francon uzi interpreni surloke de la same nekonsekvencia entrepreni, kaj E. Vilborg paroli pri novismoj anstataŭ pri neologismoj 2/. Sed lau la postuloj de la struktura internacieco ĝen eĉ ekspozicio ne estas internacia, ĉar ĝin konas nur kelkaj okcidenteuropeaj lingvoj. Kontraŭe vere internacia estas la indigena el-pono /elpono de postmarkoj, interalie/, kiu respondas ne nur al la ĉeĥa kaj la similformaj slavaj vý-stava, al la germana kaj la analogaj germanaj Aus-stellung, sed ankaŭ al la latina ex-posit-io, kiu same estas nenio alia ol nur, tute laŭvorte, el-pon-o, el-met-ol.

La naturalismaj formoj povas fantomi en Esperanto tial, ĉar ĝis nun, kaj finance kaj literature, Esperanto staris sub forta hegemonia influo de la Okcidenta Eŭropo. Tuj kiam la situacio ŝanĝiĝos kaj pli konsiderinde komencos aŭdiĝi eĉ aŭtoroj slavaj, ĉinaj, hindaj, japanaj, afrikaj kaj indianaj, la nuna "franca" periodo estingiĝos senpostajne kaj enmerĝos 3/ same rapide kiel ĝi elmerĝis. Kaj kum ĝi malaperos ankaŭ la naturalisma pseudointernacieco, fremda ne nur al la skemeca, kunmetada karaktero de la aglutina Esperanto, sed precipe kaj ĉefe eĉ profunde malpropra al la internacia karaktero de la homa pensado! Ĉar parolante, kiu ne scias la anglan, francan aŭ latinan, tute ne komprenas kial li uzu ekspoziciji, se li povas uzi la derivitan el-poni, cetero tute same, ĉiel li jam delonge uzas trans-poni, de-poni kaj, analoge, eĉ post-poni, kum-poni ktp.

Kio tamen ne signifas, ke ni volus ekstermi ekspozicio. Ĝi restu apud la indigena formo /la klubo aranĝis elponon de esperantaj libroj; la ekspozicio tre sukcesis/. La lingvo tiel pliriĉiĝos kaj unu el la vortoj ricevos utilan sinonimon.

Aliflanke la plena disvolvado de la internaj fortoj kaj kapabloj de Esperanto estas necesa eĉ alikauze. Al Esperanto ankoraŭ ĉiam mankas "ig", ia profana senĝeneco, ia griza, ĉiutaga ordinareco, kiu estus taŭga kontraŭpezo de ĝiaj denaskaj literatureco kaj lingvistika aristokrateco. Tamen tiun ĝi breĉon tute ne ŝtopos sencasaj naturalismaj pruntoj el ekstere. Ĉar fremdaj vortoj havas sencon nur tiam kaj tie, kiam kaj kie ili estas sinonimoj, tio estas kiam kaj kie apud ili jam ekzistas autentaj vortoj propraj. Kaj ĝuste ĉi tie Esperanton atendas granda tasko!

Internacieco ne estas derivita, io nur supraĵa kaj laŭaspekta, sed tute male io profunde propra: ne imito, sed invito, ne deliro, sed aliro! La greka arto fariĝis internacia ne pro tio, ke ĝi kopiadis Babilonujon kaj Egiptujojn, sed pro tio, ke ĝi sukcesis estigi ion tute novan kaj senprecedan. Kaj ankaŭ Esperanto havas la saman ŝancon! Tamen la trezoro ne kuŝas sure, ĝi kaŝiĝas ene! Ja ĉiuj veraj trezoroj ĉiam kaŝiĝas nur ene!

Notoj:

- 1/ Edmond Privat: Historio de la lingvo Esperanto, Internacia Esperanto-instituto, Hago, Nederlando.
- 2/ Fokuso, n-ro 11/1973, E. Vilborg.
- 3/ merĝi - mergiĝi; enmerĝi - enmergiĝi, eniri; elmerĝi - elmergiĝi, eliri /anstataŭ emergi, kiu estas tipa necesa, naturalisma pseudoradiko kaj novismo de PIV, nekapabla doni pliajn derivaĵojn/.

LA KULO

En la mondo estas aferoj agrablaj kaj malpli agrablaj, kiu valoras nian priatenton. Inter la lastajn apartenas insektoj. Kiujn ni nomas ĝenaj, kvankam ili estas al homo speciale aminklinaj. Tiam kortuŝan preferon al ni manifestas la kulo, kiu scipovas rafine nin plezurigi dum plej diversaj situacioj.

Sinjoron Kulon mi devus propre ellasi, tiu laŭdire kontentiĝas je la nektaro de la florkaliko, sed kompanse sinjorino Kulino montras precipan ŝaton al la dolĉa sango de mamuloj kaj antaŭ ĉio al tiu, kiu trovigas sub la mola haŭto homa. Nature, kontraŭ gusto nenia disputo. Sed mi tamen volas ĉi-linie ataki tiun perturbanton de la hejma trankvilo.

Endas antaŭsendi, ke mi loĝas en la centro de regiona urbo, eĉ sur strato distingiganta per trafiko kaj bruo de grandurbo, inkluzive la aŭtoelblovajn fetoron, kaj oni povus supozi, ke la pulo, tiu ĉi fireprezentanto de la insekta regno, ne voĉeraros al ni. Sed erara opinio. Ĝi jam dum pluraj jaroj al ni buntigas la noktoj kaj elserĉadas kun aparta ŝato kaj mistera intuicio nian dormejon, kvankam ni ĉe la malfarmita fenestro singarde ne ŝaltas la lumon. Sed kiam naive ĉi tiel kont-raŭagi la inteligenteton kaj diablajn supersensojn de la kulino.

Lacigita de la tagpenadoj, lulata de la sonoj de la televidilo aŭ potarado oni metiĝas en la plej dolĉan rifuĝejon, en brakumono de sia lito, por serpi en 6 aŭ 7 horoj novajn fortojn por la plua vivbatalo. Fine oni ekkormas, dormas duonhoron aŭ horon, kaj jen aj!, fi!, oni frotas sin sur la frunto, gratas sur la orelo aŭ poŭno. Post tempeto novaj pikoĵ, misaŭgura zumado ĉirkaŭ la orelo jam anoncas: fino de dormado. Plena de indigno pro la orgojla malrespektemo de la vampira kulino, kiu neniam ĝenetas, ke vi devas ĉiutage je la kvara frumateno ellitiĝi, vi saltas el la lito, fermas la apertetan fenestron, eklumigas kaj startas al furioza ĉaso, pli aventura ol tigroĉaso en ĝangalo. La kulo okupas strategian lokon en la plej fora plafonangulo, kie ĝi vian atakon taktike atendas. Vi do prenas la okulvitrojn, alstarigas tableton kaj seĝon kaj armas vin per Hungara Vivo aŭ Heroldo /la estimataj redakcioj ekskuzu ĉi misuzon por tiel sangavida fero/. Vi proksimigas ĉirkauspekte dum lamentado de la veketiganta edzino, kaj jam, jam fulmeĉa bato estas finonta vian turmenton. Sed tiam vi ne konas pulon. Tiu tutcerte legas viajn pensojn, ekipita per iaspeca telepatia radaro. Sekunderon antaŭe li eskapas. Kien nur? Vane vi serĉas ĝin en la tuta dormoĉambro. Kun neordinara ingenio ĝi kaŝiĝas ie, kie ĝin plej akrega okulo ne malkaŝas. Iam tempon vi rondiradas, streĉas la vidsonon, konsoladas la edzinon. Poste vi kapitulacas, estingas la lumon kaj kun penso diablo prenita la kulon vi ree enlitiĝas. Sed ve, la diablo ĝin ne prenis. Plu vere estas la kulino diabla instrumento kaj post ia tempo ĝi denove kun aminda fajfa zumeto provas la pluan parton de sia vespermanĝo.

Ankorau du-tri foje vi provos likvidi la monstran streketon, sed same sensukcese dum la horoj malesperige kuras al la horo H, kiam la vekhorloĝo eksanonoras. En la interĉasaj paŭzoj peliĝas tra la kapo pensoj kaj al la kolero miksiĝas respekto kaj admiro al tiu malgranda kaj malica estaĵo. Malica ja el vidpunkto mia.

Ĉiokaze mi kiel eble eze ekonomie ĝi mastrumas kun la guteto da sango akirita el mia provizejo. Nu, se ĝi min ne pikadus kaj vekadus, mi volente donus al ĝi plu oble pli. Kiofoje ĝi probable ŝvingas siajn flugiletojn dumsekunde? Hm, lau la alta fajfa zumo mi konjektus tonon respondantan al 8 kilocikloj, t.e. 8000 flugilsvingoj en sekundo, se la sono estas tiel produktata. Tio estas jam ia laborono. Au oni pensu

pri tia araneo. Semajnojn ĝi nenion kaptas, malsatas kaj soifas kaj tamen ne pereas. Foje mi observis araneon en somerdomo, kie mi estis vizite. Muŝon mi dum tiu tempo en ĝia reto ne registris. Kelkfoje mi lian araneaĵon difektis - ne pro malico, sed pro esplorpasio - sed ĝi ĉiam la araneaĵon al si perfekte riparis kaj preskaŭ tutan nove spinis. Mian natursciencan sopiron ĝi eble prave konsideris malico. Ĝi respi- nis. Sed el kia materialo ! Fakulo diros al ni, ke per pli fortika fi- bro ol estus samdika metala ! Kie ĝi prenas la materialon ? El kio ĝi kreas la malsata aranea korpo? Ho, kiel scipovas mastumi tiuj ĉi inst- ruistoj de ekonomio ! Kaj entute kiom da mirakloj estas ĉirkau ni en la enorma multformeco de la naturo, en la plej eta mikroorganismo, viruso, bakterio.

Tam mi legis libron plenan de profundaj pensoj de scinecisto kaj fi- lozofa. Kaj dum mi meditis super la enhavo de la ĉapitro, trans la Ĥi- ropagoŝon transkuris eteta orangkolura skarabeto au araneeto, pli eta ol papavero. Venis ideo al mi, ke tiam, kiom scias ĉi tiu estajeto pri la libroenhavo, eble samtiom scias la "reĝo de la kreitaro", la homo pri la senco de la homo, vivo, pri la senfineco de la tempo kaj spaco. Kaj tamen eĉ tiu orange kuranta punkto havas sian taskon, havas koron, kiu batas, havas sian sopiron. Per selektado kreas formajn de vive plej rezistajn kaj akomodigeblajn al ĉiam novaj kondiĉoj, cirkonstancoj, me- dioj.

Kaj do en tiu momento mi prenis intencan, ke kontraŭ la ruzula kulo mi devos apliki la armilon de homo: la racian. Jes, mi acetos ŝprucve- nenon, kiu mortigas kulojn kaj muŝojn, ian antikulin', kulomort'.....

Kun tiu konsola farintenco mi tamen ekdormis eble horon aŭ la re- formarcangebla alvoko de la vekhorloĝo. Versimile eĉ la kulino estis por hodiaŭ jam sata. Kaj se ŝi vere legas miajn pensojn, eble ŝi al ni ne plu revenos.

Jiri Kořinek

NEFORGESEBLA ETOSO EN LANĈOV -daŝrigo el paĝo 6.

au kverelon. Kaj babilante per kompare de niaj kutimoj, niaj vivkondiĉoj, opinioj pri ĉio, ni lernis, ni gajnis novajn amikojn kaj - iomete - ni helpis al mondopaco.

Kiu konsentas kun nia mondopaca spirito, kiu estas preta akcepti liber - vole tendaran disciplinon, kiu helpas faciligi komunan vivon inter ti- om da homoj, kiu volas eĉ rezigni dum du semajnoj je sia propra hejma komforto - tiu venu en L A N Ĉ O V !

Sole mi proponas al la SET organizatoroj: plibonigu iomete la orien - taciajn sildojn, cafe en stacidomo en Šumá kaj poste je fino de la vo- jo.

Mi esperas, ke ni, germanoj el GDR, vizitos Lanĉov iam renove, kiel ni jam faris. Ni deziras al ciuj saman gajan, bonan kaj amikan medion, kiel ni havis.

Ĉis la revido en L a n ĉ o v.

Dr. Erich Kalbe kun edzino

DDR 44 B i t t e r f e l d - 4

Kurt - Herzeu - Str.n-ro 1

Nota de redakcio :
Foto sur la paĝo 6 prezentas
aŭtoron Dr.Kalbe kun edzino en tendaro Lanĉov.

KORESPONDI DEZIRAS:

Ni atentigas ĉiujn, kiuj deziras korespondi, ke de estonta numero de STARTO, tio signifas de numero 6/76, ni publikos spale pagitajn anoncetojn. Por ĉiuj 25 vortoj vi pagos au 15 da ĉeĥoslovakaj kronoj au 5 irpk. Fremdlandenoj povas sendi ankaŭ la egalvaloron, tio signifas: esperantaĵn insignojn/ 1 pecco = 4 Kcs/, librojn, flagetojn kun esperantaj motivoj, esperantaĵn glumarkojn/ 1 pecco = 1 Kcs/kaj simile. Sammaniere vi povas mendi la numeron de Starĉo en kiu estos publikota via anonco. Prezo de unu numero inkluzive postelspezoj estas 5 Kcs au 2 irpk.

Asocio ne respondas por anoncoj, iliaj promesoj kaj plenumado de la anoncetoj.

Boĉi Eteĥka, 22j. studentino, 3300 EGER, Klapka ŭt. 12, Hungario * G6za Bikfelvi, 19j. junulo, H-1116 BUDAPEST, Sopron ŭt. 66 II/51 * Tadeusz Brzezniak, 18j. Machnice-18, 55-114 WISZNIA MATA, Pollando * Sendu gratuletojn kun korespondproponoj al: USSR, 394693 VORONEJ-centr, Universitetskaja pl. 1, WGU, kornnata 212, FOP, Esperanto-kruĵok /I. Kulakov/ * D-ro Jaroslav Matvijišyn, do vostrebobovania; 252001 KIEV-1, USSR, kun personoj, kiuj konsentus trarigardi katalogojn de arkivoj kaj manuskriptejoj en siaj urboj por trovi tie materialojn el historio de la scienco, spec. matematiko en Ukrainio. * Lerneĵanoj 12-17 j. - en ĉiu koverto ili sendas diversajtojn. Post unu-du jaroj ebleco inviti la koresp. al Taŝkento. Skribu registre al Romano Grinšpan, USSR, 700125 TAŜKENTO 125, Visokovoltnij masiv, ŭl. Sajfulina 4. Emmetu belan bk kaj surgluu belan pm. * Internacia Ligo de Agrikulturistoj-Esperantistoj serĉas peranton por ĈSSR. La volontulo skribu al prez. de ILAE: S. Kukuŝev, ŭl. Oboriŝta 15, 4550-PESTERA, Bulgario. Gustavo Emiro Ochoa Henao, SANTA FE DE ANTIQUUA, Kolombio, Sudameriko.

F-ino Emilia Wojtakowska, P.O.Kesto 312 PL 50-950 WROCLAW 2, Pollando. /interŝ. korespondojn kaj librojn/ • Ryszard Cieŝlik, 23 j. oficiŝto, 59-414 DOBROMICZ, str. Koŝcielna 1-a, Pollando • Du rondoĵ -kun kolektantoĵ de p.m., b.k., E.libroj Diamentova 6, 80-028 GDANSK kaj Skaska 66 B 80-389 GDANSK, Pollando • S-ino M.Buckle, Hill Crest, 53 Svuth Street, Barming, Maidstone, Kent, ME 16 GEX, BRITIO / por ĝiaĵ gelnantoĵ/ • Adreŝaĝo: Jos.V.Otta, Uniĉovsk6 26, 787 01 Sumperek - ĈSSR • Sebik Aniko, 14 j. Karcasag, Ady E. ŭt. 2, HUNGARIO • St6na Weisserov6, 24 j. B6lŷ 36, 549 63 Machov, okr. N6chod • Felipe Calle 23 No.1613 apt. 31 e/ 28 y 30 Vedado HAVANO 4, Cuba /Kubo/ • Szo Mac Blondel, 22 rue C.Debussy, 591 30, Lambarsart, FRANCIO • V6docz Erzs6bet, 1144 Budapest, Gvad6nyi 32-34 I.23, HUNGARIO • Pavlenko Sergeĵ, 455023 g. Magnitogorsk 28-110, USSR • Zaĥarova Olga, 30j. ingerinino, 300 000 Tula-centr, prospekt Lenina, d.31, Glavpoĉtamt, abon. jaŝĉik 21, USSR • Anna Vojnaroviĉ, 343 871, Avdeĵevka-3, Doneckoĵ obl. UKRAINA SSR • Bariŝnikova Elena, Uljanovskaja reg., Dimitrograd- 4, Stroitelŝej 24-3, USSR • Por komencantoĵ 18-19 jaraĵ serĉas korespondamikoĵn Ernesto Schlesinger, P.O.Box 35, 3400 Cluj-Napoca, RUMANIO • Adreŝaĝo: Eli Urbancov6, R2/510, Bohnice III- Troja, Praha 8, ĈSSR.

SINCERAJN SALUTOJN AL LA LEGANTOJ DE STARTO SENDAS EL ATENO, LA LOKO DE LA 61-a UNIVERSALA KONGRESO, LA PREZIDANTO DE ĈEA JOSEF VÍTEK. PRIKONGRESA RAPORTO SEKVOS EN VENONTA NUMERO, KIU APEROS KOMENCE DE LA DECEMBRO.

INFORMACE SEKRETARIÁTU ČES

Blíží se období, kdy vás navštíví pokladní vašich místních skupin a nebo obdržíte složenku, pokud nejste členy žádné naší základní organizace. Prosíme, abyste vyrovnali svoji členskou povinnost ihned. Zajistíte tak pro vaši skupinu 10% částku z odvedených příspěvků pro potřebu na vlastní výdaje. Navíc tak zajistíte svazu prostředky na další tiskoviny a činnost v roce 1977. Při této příležitosti vás informujeme o novém příspěvkovém řádu, schváleném II. sjezdem našeho svazu. Všichni členové kategorie A,B,C a F budou dostávat zdarma Panorama.

kat. A příjem 1.000 Kčs a výše	.....	roční příspěvek	.....	60.-Kčs
kat. B příjem do 1.000.-Kčs	.....	"	.....	30.-Kčs
kat. C podporující členové	.....	minim. "	.....	100.-Kčs
kat. D rodinní příslušníci nad 15 let	.....	"	.....	15.-Kčs
kat. E příznivci esp.svazu	- " -	"	.....	15.-Kčs
kat. F doživotní členství	.....	minim. "	.....	600.-Kčs

/jednorázový příspěvek/

ANONCOJ EN STARTO de la estopta numero ni publikos sole, se vi sendos 15.-Kčs /gis la 25 vortoj/ au 4 irpk. Asocio ne respondas pri la enavo de anoncojoj sed pri eventuala plenumado de proponoj au promesoj.

Zájemci esperantský překlad závěrečného dokumentu z Helsink 1975, který jsme ve spolupráci se Svazem slovenských esperantistů pro vás zajistili - FINA AKTO- jej mohou dostat proti zaslání známek v hodnotě 2.-Kčs na náklady spojené s poštovným a expedicí. Brožura je zdarma.

LETOS vyjde na 80 stranách dvojjíslí "PANORAMO", výběr z děl našeho předního básníka sam. Kofinka. Bude to ojedinělý výběr jeho básní i překladů. Pokud jste si ještě neobjednali tuto knížku, učinte tak co nejdříve. Bude vydána v omezeném nákladu 1.000 ks. Cena za tuto publikaci je stanovena na 16.-Kčs. Nezapomente na vánoce, knížka bude pro vaše přátele vzácným dárkem.

Ústřední výbor našeho svazu připravuje pro všechny naše členy i MS zajímavou soutěž k příležitosti 90.výročí vzniku esperanta a 60.výročí úmrtí L.L. Zamenhova. Můžete získat jednu z řady cen. Informujte se u vedoucích svých MS. V příštím čísle Starta uvedeme podrobnosti.

Připravujeme serií informací pro širší neesperantskou veřejnost v hromadných sdělovacích prostředcích. Aby tyto hromadné sdělovací prostředky měly zájem na dalších zveřejněních, je třeba vhodně reagovat dopisy. Upozornujte svoje známé a přátele. Sledujte vysílání televizní redakce Jizerka. Počítá se v nejbližší době i tam s programem o esperantu. Veše dopisy podnikům, které u nás inzertují, mohou rovněž pomoci při další inzerci. Někdy stačí jenom krátká zmínka, uznání, poděkování. Inzerce podniků je velkou finanční pomocí svazu.

PRO VÁS I VAŠE ZAHRANIČNÍ PŘÁTELE MÁME PŘIPRAVENY :

Propagační samolepky: Esperanto parolata - larch ...3.-Kčs, Per esperanto por mondopaco - 1 arch ...5.-Kčs, Esperanto Vás spojí s celým světem - 1 arch ... 6.-Kčs.

Ozdnaky: svazový /2 druhy/ po 7.-Kčs, MEM - 6.-Kčs, šachistický -7.-Kčs, ozdnak sběratelů esper. ozdnaků - 7.-Kčs, Lančov - 6.-Kčs, ozdnak jubilejní MS Mělník - 7.-Kčs /novinka/, ozdnak hvězda v bílém poli /Aruhový/ 6 6 mm - 5.-Kčs a mnoho dalších.

Z knih si můžete opět objednat:

Sercoj rakontoj - 5.-Kčs, Ridu per Esperanto - 15.-Kčs, Sep reĝidoj - 24.-Kčs, Uĉebnice esperanta pro děti /1 díl/ - 20.-Kčs, Sklavoj de Ĥio - 50.-Kčs, Panorama /dva díly/ po 8.-Kčs, Ora duopo - 17.-Kčs, Komenio

PODĚBRADY V RETROSPEKTIVĚ

Ve dnech 11. - 13.6.1976 připravil náš svaz seminář pro začínající esperantisty -žáky písemných kurzů v PODĚBRADECH.

Cílem semináře bylo seznámit účastníky s esperantským hnutím u nás i ve světě, seznámit je s posláním našeho svazu s vedoucími představiteli a funkcionáři svazu a v neposlední řadě jim umožnit se poprvé sejit a pohovořit si s učiteli písemných kurzů s nimiž si až dosud jenom dopisovali.

Akce dobře zapadala do kulturně-politické výchovy, kterou svaz a ministerstvo kultury působí na členskou základnu. V příjemné a kamarádské atmosféře jsme prožili dva krásné dny k nimž bezesporu velkým podílem přispěl večer hudby a poezie připravený naší základní organizací v Poděbradech. Na večeru dominoval známý tenorista ND a přítel espe -

Pohled do sálu při slavnostním zahájení

Muž s největšími starostmi během semináře byl bezesporu P. Polnický, tajemník MS Poděbrady. Má zásadní podíl na zdárném průběhu semináře a spokojenosti přítomných/-díků i porozumění jeho manželky !/.

rantakého hnutí M. Frydlevič s překrásnými ariiemi jak v češtině tak v esperantu.

Položili jsme kytici k pomníku S.K. Neumanna, rodáka z Poděbrad a jednoho ze zakladatelů esperantského hnutí u nás. Nedělní odpoledne bylo věnováno výletu lodí do blízkého Osečku. Lze si jenom přát, aby z tohoto pokusu se stala tradice.

/ kyz/

Příjetí u místopředsedy MěstNV Poděbrady

TĚSNĚ PŘED UZÁVĚRKOU JEME DOSTALI ZPRÁVU ZE 61. UK V ATHÉNÁCH.

že byl po dosti vzrušené debatě přijat za řádného členu UEA nám velice blízký Zváz esperantistov S S R a Ústředí esperantistů v N D R / Centra Laborrondo de Esperanto en Kulturligo de GDR / ! ! ! Srdečně oběma svazům blahopřejeme a těšíme se ze skutečnosti, že ve výboru U E A budou zasedat další 2 delegáti socialistických zemí .

V ROCE 1 9 7 8 uspořádá Bulharský esperantský svaz 63. Všeobecný kongres esperantistů ve Varně. Český esperantský svaz předpokládá na tuto akci značný zájem našich členů. Naše turistická komise byla pověřena projednat s bulharskou stranou podmínky hromadné výpravy z ČSSR, pravděpodobně vlakem a zorganizovat "Vlak družby" na tento kongres. Je pravděpodobné, že v součinnosti s naší sekci železničářů se podaří vypravit zvláštní vlak, který by sestával ze souprav z NDR, ČSSR a MLR.

Vaše předběžné objednávky posílejte na adresu vedoucího turistické komise s. Libora Křívák a, Zborovská 1332, Písek. Předpokládáme, že vaše účast a důstojná reprezentace na 63. UK UEA jasně potvrdí, že esperanto a esperantské hnutí je ve středu zájmu naší společnosti. Kongresy, pořádané socialistickými zeměmi, byly vždy navštěvované nejpočetněji.

Polský esperantský svaz uspořádá ve dnech 15.-17.10.1976 svůj kongres. Zájemci o účast na tomto významném setkání ať se obrací s dotazy přímo na jmenovaný svaz. Adresa: Polský esperantský svaz ul. Jasná č. 6, Varšava.

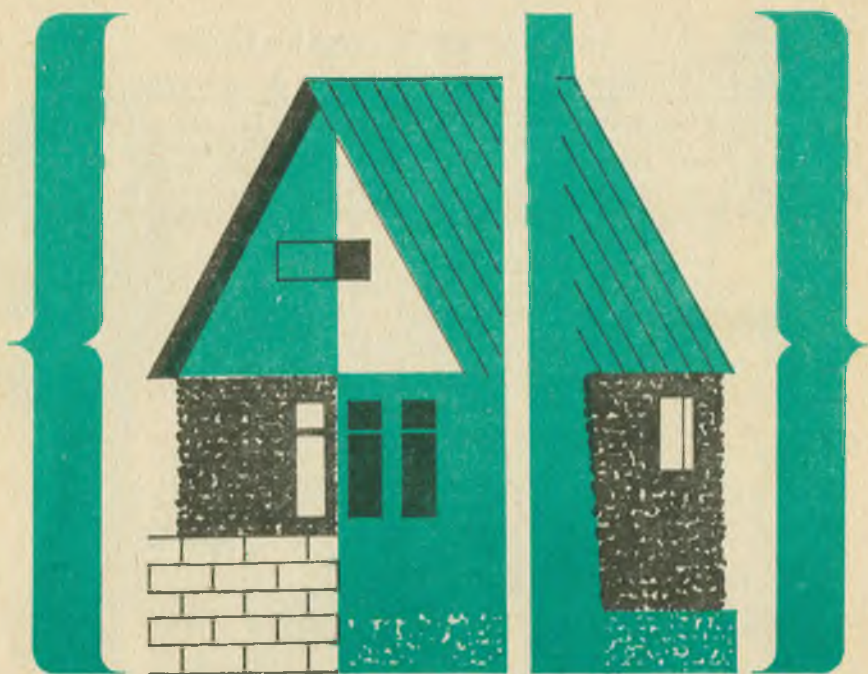
REKORDNÍ POČET ÚČASTNÍKŮ obou kurzů Letního esperantského tábora v LANČOVĚ byl zaznamenán v letošním roce. V prvním běhu se ho zúčastnilo na 150 osob v druhém přes 130 osob. A to nemluvíme o mimořádném čtrnáctidenním kurzu pro pionýry, jehož se rovněž zúčastnilo přes 100 dětí. Lančov se stává pojmem a to nejen v ČSSR, ale i v zahraničí.

Češna Esperanto asocio traktis kun la Živnobanka en Praha sblecon pagi la restadkotizojn en Lančov/ de la jaro 1977 / tra la londaĵ bankoj en la monoj de la interesuloj. Ŝoni saĝnas, ke finas la problemoj kun la ... la pagado. Datalaĵn informojn vi ricevos en la SETAĜO por la jaro 1977. NEFORGESU, ke jaro 1977 estos jubilea jaro, kiam SET festos jam 25 jarojn de la fondiĝo. Mendu la restadon jam nun kaj vi ricevos pli malmulte kostan restadon !!! Adreso estas sama : ESPE - RANTO KLUBO, TRĚBÍČ, ČSSR - aŭ rakte je la adreso de asocio !

Ze Sovětského svazu přišla zpráva, že Komise pro mezinárodní styky esperantistů SSSR zemýšlí pozvat účastníky IX. konsultativního setkání esperantských svazů socialistických zemí do MCKEVY na závěr tohoto roku. Byl by to další důkaz jak vedoucí země socialistického společenství se vážně zabývá interlingvistickými problémy a esperantismu hnutí. Blíží informace vám přineseme v příštím čísle STARTA .

STARTO : Tiskový orgán Českého esperantského svazu, Jilská 10, Praha 1 Vychází 6x ročně včetně příloh: Medicínské informace a kulturního almanachu PANORAMO. Redakční rada: Oldřich Kníchal, ing. František Sviták, PhDr. Jeromír Jermář CSC, Jar. Mařík. Grafická spolupráce : Jaroslav Klément. Fotografoval: Z. Křížský. Vytiskl : Podnik služeb okresu Mělník, tiskárna Nera - tovice. Předáno do tisku dne 23.8. 1 9 7 6.

STAVIVA

*národní podnik; krajský závod
Brno, tř. Obránců míru 4
dodává stavebniny podnikům
socialistického sektoru
i soukromým spotřebitelům.*

STAVIVA

STAVIVA

*nacia entreprenoj; regiona negocejo
Brno, tř. Obránců míru 4
liveras konstrumaterialojn
al la entreprenoj de socialisma sektoro
kaj ankaŭ al privataj konsumantoj.*

Ĉu vi volas esti plene informitaj pri E-movado en SSR?

ESPERANTISTO SLOVAKA

estas ĉitie eĉ por vi !

havas 16 paĝojn da teksto !

aperas regule kvinfoje jare !

estas plena de informoj, ra-

kontoj, krucenigmoj, poemoj,

kantoj kaj literaturo !

Mendu pruvnumeron !

Abonu ĉe :

D-ro Ludoviko I Z Á K,
Vilao E S P E R A N T O
Rastislav-strato 13,
036 01 M A R T I N

výrazně zvyšuje výnosy jahodnickových kultur

POR KUKUMOJ

na okurky a rajčata

cucumin

KAJ TOMATOJ

vhodné hnojivo pro efektívni pěstování
cibule, česneku, póru a papriky

LACHEMA n. p. BRNO
závod 6 Neratovice

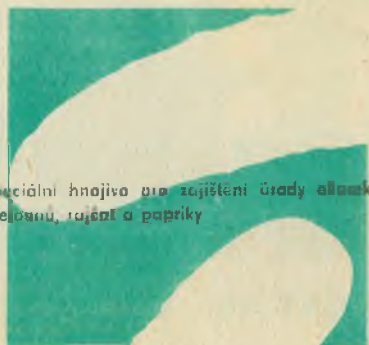
**VYRÁBÍ
FABRIKAS**

POR BONA RIKOLTO NIAJ ĆARDENSTERKOJ

POR FRAGOJ

na jahody

fragarin

speciální hnojivo pro zvýšení úrody allium,
melounů, rajčat a papriky

POR CEPO

na cibuli a česnek

allin

KAJ AJLO

**LA
CHE
MA**